

Zemkopības ministrija

Par grozījumiem koku ciršanas noteikumos un meža inventarizācijas noteikumos.

Latvijas Meža īpašnieku biedrības kopsapulce

18.09.2026

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

Ministru kabineta 2026. gada 18. augusta **noteikumi Nr. 494**

Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos **Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā"**

Anotācija:

<https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/b09831d0-3cde-4752-8e26-919cdd3ba863>

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

Grozījumi noteikumu 7. punktā –

- šķērslaukuma noteikšanai atsevišķi **0,2 hektāri aizstāti ar 0,3 hektāriem** vai atbilstoši maksimāli pieļaujamai atvērumu platībai izlases cirtē.
- Ja mežaudzei Meža valsts reģistrā ir reģistrēta pazīme par izlases cirtes izpildi, **šķērslaukumu atsevišķi mežaudzes daļai nosaka tad, ja mežaudzes daļā šķērslaukums samazināts zem kritiskā šķērslaukuma platībā, kas lielāka par attiecīgajai mežaudzei normatīvajos aktos noteikto maksimāli pieļaujamo atvērumu platību.**

Zemkopības ministrija

Atbilde uz jautājumu

Kā MK noteikumu 7.punkts Izvērtējot mežaudzes atbilstību minimālā vai kritiskā šķērslaukuma skaitliskajai vērtībai, šķērslaukumu attiecina uz visu nogabalu vai visu cirmsā iekļauto nogabala daļu. Ja atsevišķā cirmsas daļā, kuras platība ir lielāka par 0,3 hektāriem, mežaudzes šķērslaukums samazināts zem kritiskā šķērslaukuma, tajā šķērslaukumu nosaka atsevišķi traktējams attiecībā uz 26. punktu Ja izlases cirtes izpildes laikā mežaudzes šķērslaukums ir vienāds ar kritisko šķērslaukumu vai lielāks par to, bet cirmsas daļās, kas nav lielākas par 0,2 hektāriem, šķērslaukums kļūst mazāks par kritisko šķērslaukumu (turpmāk – atvērumi), izcirstos atvērumus neuzskata par kailcirti. Ja izlases cirtē atvērums būs 0,3 ha vai mazāks, tad šķērslaukumu tāpat noteiks tikai visai audzei?

Jebkādi atvērumi mežaudzē tiek ieskaitīti platībā, kurai nosaka šķērslaukumu. Izņēmumi:

- **atvērumi, kas lielāki par normatīvos noteikto, šobrīd lielāki par 0,3ha, šādi atvērumi kļūst par atsevišķu platību (nogabalu) – izcirtumi.**
- **izlases cirtē var būt noteikta cita atvēruma maksimālā platība.**

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

Grozījumi noteikumu 11., 12. punktā –

- galvenajai cirtei pēc caurmēra pēc Meža valsts reģistra datiem nosaka **ne tikai valdošo koku sugu un bonitāti, bet arī caurmēru**, ja MI 2026.gadā vai jaunāka.
- 7.pielikums –atbilstoši Satversmes tiesas spriedumam.

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

Grozījumi noteikumu 29. un 30. punktā attiecībā uz **mežaudzes atbilstību neproduktīvas mežaudzes kritērijiem:**

- **noteikšanai izmanto sastāva koeficientus** mežaudzes formulā no MVR;
- **vienkāršota neproduktīvu egļu mežaudžu nociršana** (ja MVR caurmēra un augstuma attiecība ir vienāda vai mazāka par 0,9);
- **par neproduktīvu atzīst apšu mežaudzi pēc 30 gadu vecuma, kurā ir stumbra trupes pazīmes** (piepes uz vismaz 10 mežaudzes pirmajā stāvā augošo apšu stumbru virsmas, rēķinot uz hektāru, piepes apakšpusi klāj sīki stobriņi);
- svītrots arī noteikumu 77.4. apakšpunkts un 8. pielikums (apliecinājuma saņemšanai pievienojamie mērījumi).

Zemkopības ministrija

Atbildes uz jautājumiem

Koeficientu summu neprodukt. audzēm nosaka pēc MVR vai reālās situācijas? Kas notiek ar bojātām apšu audzēm 20-30 g. bez piepēm?

Par 30.punktu Ciršanas noteikumos. Ja MVR dati neatbilst situācijai dabā, tad tos pierāda ar mērījumiem? Proti, mērījumus 30.punkts neatceļ?

- Koeficientu summu primāri nosaka pēc MVR datiem. Ja situācija dabā atšķiras
 - īpašnieks var iesniegt mērījumus
 - var veikt inventarizāciju nogabalam vai visai zemes vienībai.
- Bojātas apšu audzes 20-30 gadi – sanitārā cirte
- Bojātas apšu jaunaudzes – saskaņā ar 29.4.apakšpunktu.

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

Grozījumi noteikumu 36.1. apakšpunktā - **precizētas
stumbra kaitēkļu invadēta koka pazīmes:**

- Arī tad, **ja zem mizas konstatējama vaboļu, kāpuru vai kūniņu klātbūtne;**
- arī šo noteikumu 38.¹ punktā minētās pazīmes.

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

**Noteikumi papildināti ar 38.¹ punktu vienkāršākai egļu
astņozobu mizgrauža bojātu egļu mežaudžu noteikšanai:**

- Jābūt **vismaz 10 šādi koki ar egļu astņozobu mizgraužu radītu bojājumu pazīmēm uz vienu hektāru** (arī nogabalu, kas mazāks par hektāru):
 - egles ar zaļām skujām un svaigām ieskrejām koka stumbrā, kurā **pie koka sakņu kakla ir sakrājušies brūni mizas milti,**
 - egles ar zaļām skujām un daļēji nolibījušos mizu, kurām **konstatējama vaboļu, kāpuru vai kūniņu klātbūtne,**
 - egles, kuru vainagi ir ar brūnām, dzeltenzaļām skujām vai bez skujām, bet ir saglabājušies vainaga smalkie zariņi, ir daļēji nolibījusies miza un uz **tās redzamas mizgraužu izskrejas.**
- Ja bojātie koki koncentrēti tikai daļā no mežaudzes, sanitārā vienlaidu cirte tikai šajā mežaudzes daļā,
- **valdošai koku sugai jābūt eglei,**
- Ja citas sugas virs kritiskā šķērslaukuma – **sanitārā izlases cirte.**

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

Grozījumi noteikumu 68.punktā - **cirsmas robežu dabā var neiezīmēt, ja ir iespējams identificēt cirsmas robežu bez iezīmēšanas dabā**, piemēram, mežizstrādē izmantojot attālinātās tehnoloģijas.

•Nepiemēro, ja:

- cirsmas **robeža sakrīt ar īpašuma robežu;**
- cirsmas **robeža sakrīt ar tādas aizsargājamas teritorijas robežu**, kurā noteikti koku ciršanas ierobežojumi.

•Grozījumi noteikumu 72.punktā – **cirsmas robežas dabā nav jāiezīmē vējgāzē, vējlauzē vai snieglauzē.**

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

Grozījumi noteikumu 70 un 71. punktā:

- cirsma skices precizitāte **noteikta pieļaujamai novirzei nepārsniedzot $\pm 0,25 \times \sqrt{S}$** , kur S ir cirsmas platība hektāros;
 - norāda cirsmas virsotņu koordinātas**, kas pieejamas Eiropas Zemes atskaite sistēmā jeb LKS-2020 ģeodēzisko koordinātu sistēmā;
 - cirsma skici var sagatavot Meža valsts reģistrā.**
-
- Grozījumi noteikumu 79.3. apakšpunktā - **prasību par inventarizācijas nepieciešamību neattiecina uz visu zemes vienību**, bet gan nogabaliem, kuros plānota koku ciršana.

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

- Grozījumi noteikumu 75. un 82.punktā - **iesniegumu Valsts meža dienestā iesniedz un pieņemto lēmumu īpašniekam paziņo Valsts meža dienesta likumā noteiktajā kārtībā** – no 2027.gada tikai tiešsaistē Meža valsts reģistrā.
- Grozījumi noteikumu 83.punktā - **Valsts meža dienesta lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt** Ministru kabineta 2013. gada 30. jūlija noteikumu Nr. 449 "Valsts meža dienesta nolikums" 12. punktā noteiktajā kārtībā.
- Grozījumi noteikumu 77.2. apakšpunktā – **caurmēra mērījumi jāpievieno tikai tad, ja meža inventarizācija veikta pirms 2026.gada 1.janvāra.**

Zemkopības ministrija

"Noteikumi par koku ciršanu mežā"

- Ar 77.¹ punktu **palielināta meža īpašnieku atbildība par iesniegto informāciju:**
- Iesniedzot iesniegumu, iesniedzējs aizpilda apliecinājumu par:
 - to, ka **īpašumam nav apgrūtinājumu, kas liedz to izmantot** un gūt no tā labumu;
 - to, ka **īpašums nav kopīpašumā;**
 - **iepazīšanos ar normatīvajos aktos par dabas aizsardzības prasībām meža apsaimniekošanā un koku ciršanā noteiktajām dabas aizsardzības prasībām** un saglabājamām dabas vērtībām, ja tādas ir cirsmā;
 - ar parakstu apliecina iesniegto ziņu patiesumu.

Zemkopības ministrija

"Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi"

Ministru kabineta 2026. gada 18. augusta **noteikumi Nr. 495**

Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 21. jūnija noteikumos **Nr. 384 "Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi"**

Anotācija:

<https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/9a208911-1b3d-42a5-8855-ff4bf2e417a3>

Zemkopības ministrija

"Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi"

- Noteikumu Nr. 384 22. punkts papildināts ar 22.11. apakšpunktu, **nosakot saglabājamo pazīmi par izlases cirtes izpildi.**
- 6.¹ punktā noteikts, ka tad, kad nogabalam ir reģistrēta pazīme par izlases cirtes izpildi:
 - **nemaina nogabala** novietojumu, konfigurāciju (**ģeometriju**),
 - **mežaudzē esošos atvērumus neizdala kā jaunus nogabalus,**
 - **nogabalu nesadala tādu parametru dēļ,** kurus ievērojot nogabals būtu izdalāms, ja pazīmes par izlases cirtes izpildi nebūtu.

Zemkopības ministrija

"Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi"

Vai izlases cirte ir kā svētais grāls, tad kas notiek, ja piemēram nogabalā, kura platība ir piemēram 5ha, iepūš vējš un pusi nogabala "noslauka", vai atnāk bebra kungs un nopludina. Vai tiešām inventarizācijas veicējs (taksators) nedrīkst dalīt nogabalu un izmainīt konfigurāciju?

- Nav svētais grāls, taču ir pamatprasība- **jāsaglabā tas nogabala poligons, kas bija pārskatā;**

- Vienmēr var būt izņēmuma gadījumi, bet tie ir ļoti rūpīgi jāpamato, piemēram, iznīkusi mežaudze pēc bebra kunga aktīvas darbības.**

Zemkopības ministrija

"Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi"

- Papildināts noteikumu Nr. 384 24. punkts, **paredzot, ka Meža valsts reģistra datu aktualizācijai var izmantot tālizpētes datus.**
- Papildināts noteikumu Nr. 384 2. pielikumu un 4. pielikuma 3. tabulu ar meža ugunsdrošības infrastruktūras objektiem.
- Noteikta pieļaujamā novirze **vidējam caurmēram: $\pm 10\%$ vai ne vairāk par $\pm 2\text{ cm}$.**
- Papildināts noteikumu Nr. 384 9. pielikumā noteiktais publiskojamo datu saturs.

Zemkopības ministrija

"Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi"

Grozījums noteikumu Nr. 384 59. punktā:

- pārskatu par meža atjaunošanu un pārskatu par koku ciršanu, ja ar koku ciršanu **mežaudzes šķērslaukums samazinās zem kritiskā šķērslaukuma**, pielīdzina mežaudzes inventarizācijas datiem;
- lai pārskatu par koku ciršanu, kas iesniegts par cirti, kurā ar koku ciršanu **mežaudzes šķērslaukums netiek samazināts zem kritiskā šķērslaukuma**, un pārskatu par jaunaudžu kopšanu pielīdzinātu meža inventarizācijas datiem:

•pārskatā jānorāda arī vidējais augstums, caurmērs, šķērslaukums un koku skaits;

•pārskatu **sagatavo sertificēts meža inventarizācijas veicējs;**

•**inventarizācijas gads mainīsies tikai konkrētajam nogabalam, par kuru iesniegts tāds pārskats, ko pielīdzina inventarizācijas datiem.**

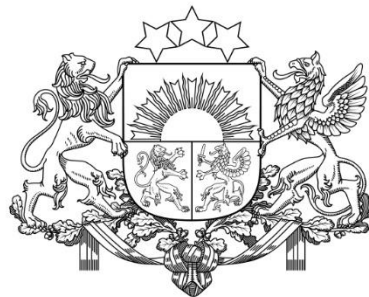
Zemkopības ministrija

Vispārīgi jautājumi

Nomainīt jēdzienu kailcirte pret ATJAUNOŠANAS CIRTE. Tas atbilst lietas būtībai, jo izcirtuma vietā tiek atjaunots mežs.

Kamēr nav mainīts Meža likums, tikmēr normatīvajos aktos nevar lietot citu jēdzienu.

Pat ja likumā nomainīsim, "kailcirte" paliks daudzos citos normatīvos, īpaši VARAM izdotos. Jēdziena nomaiņa nebūs par pamatu neievērot IADT normatīvus par kailcirti tikai tāpēc ka kailcirtes jēdziens būs pazudis – mēs uz ilgu laiku sarežģīsim dzīvi.

Zemkopības ministrija

Lelda Pamovska
Zemkopības ministrijas Meža departamenta
Meža resursu un medību nodaļas vadītāja

Lelda.Pamovska@zm.gov.lv

67027101